

Standard som verktøy for ombruk

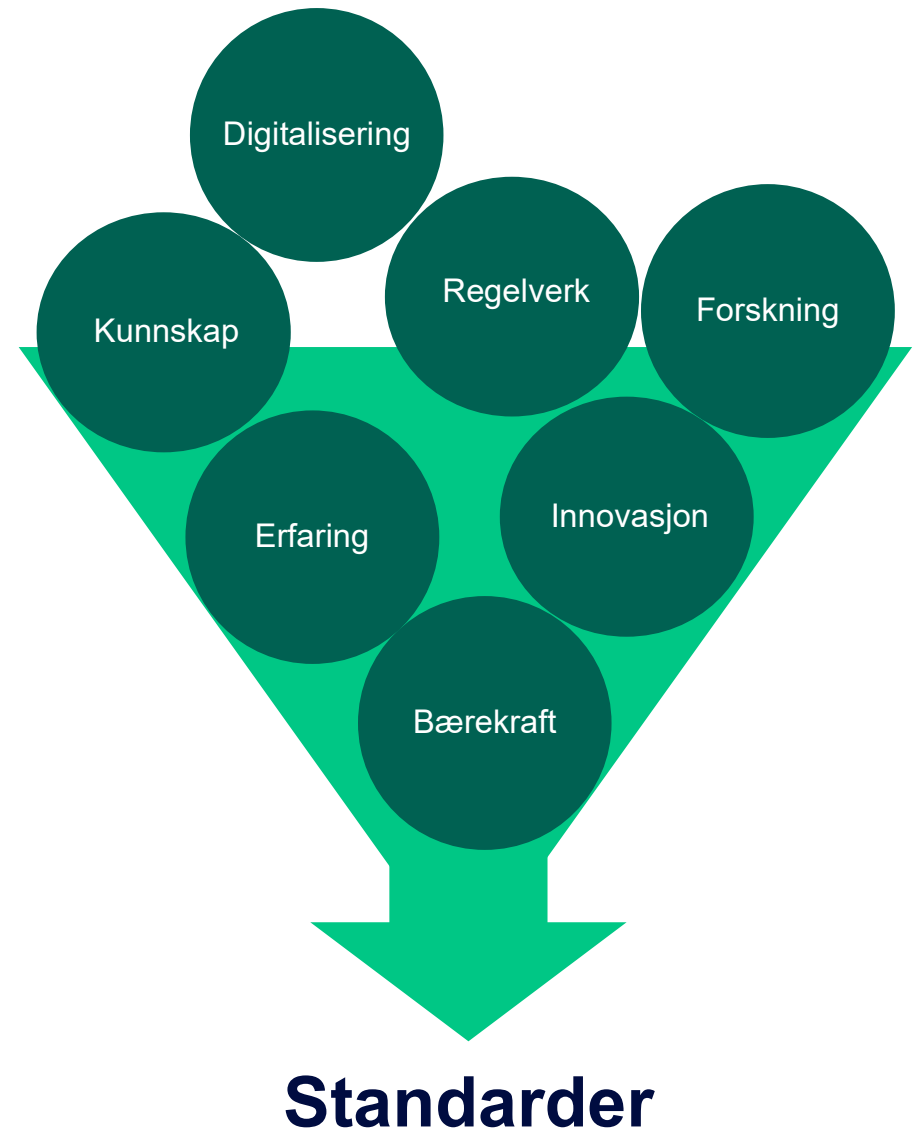
Sofie Ivara Nicolaissen
Leder for markedsutvikling
Standard Norge

Tenk deg en verden uten ...

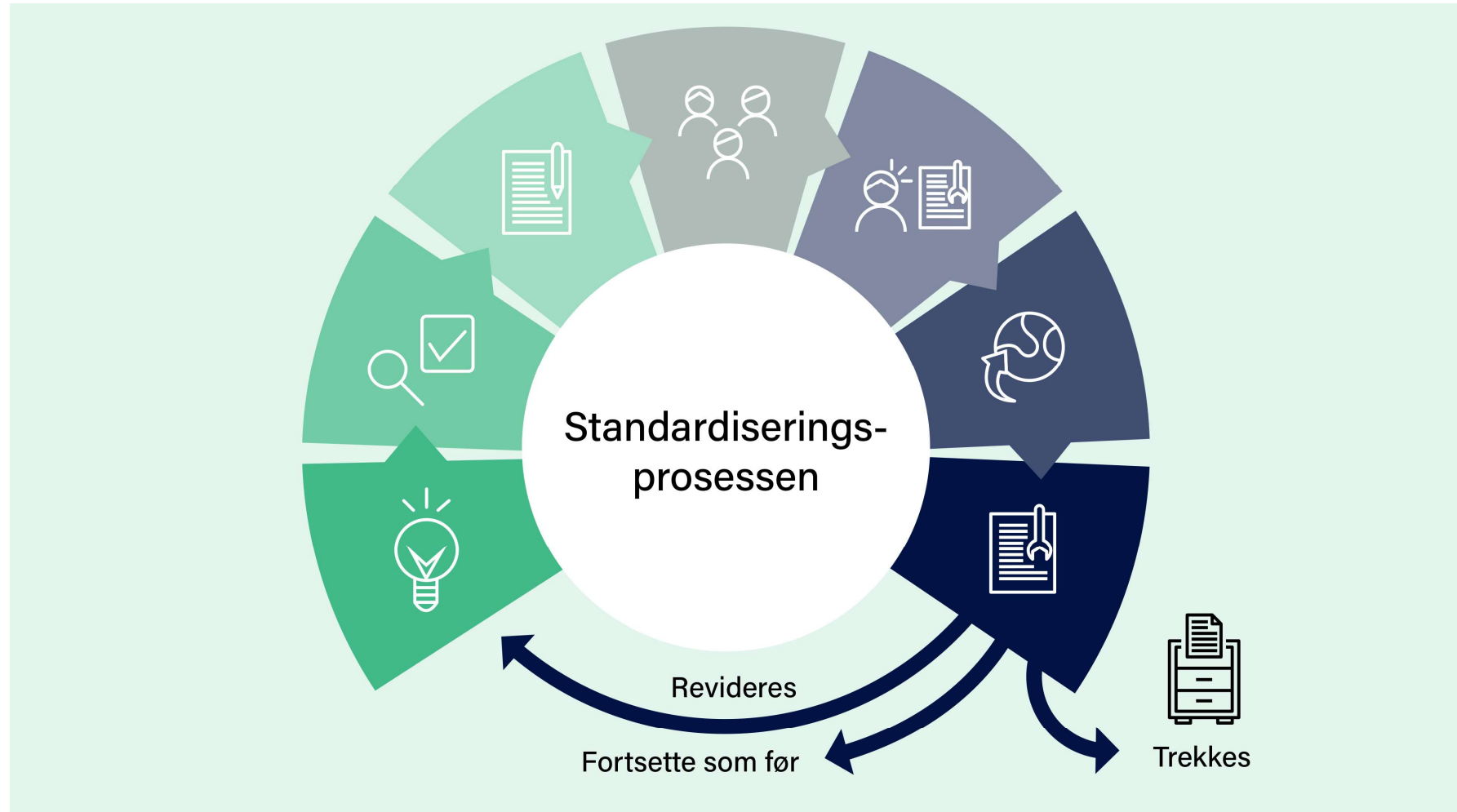
Standarder som verktøy for virksomhetene

Standardiseringskomiteer

Utviklingen av standarder
foregår på en åpen og
demokratisk måte,
alle kan bidra

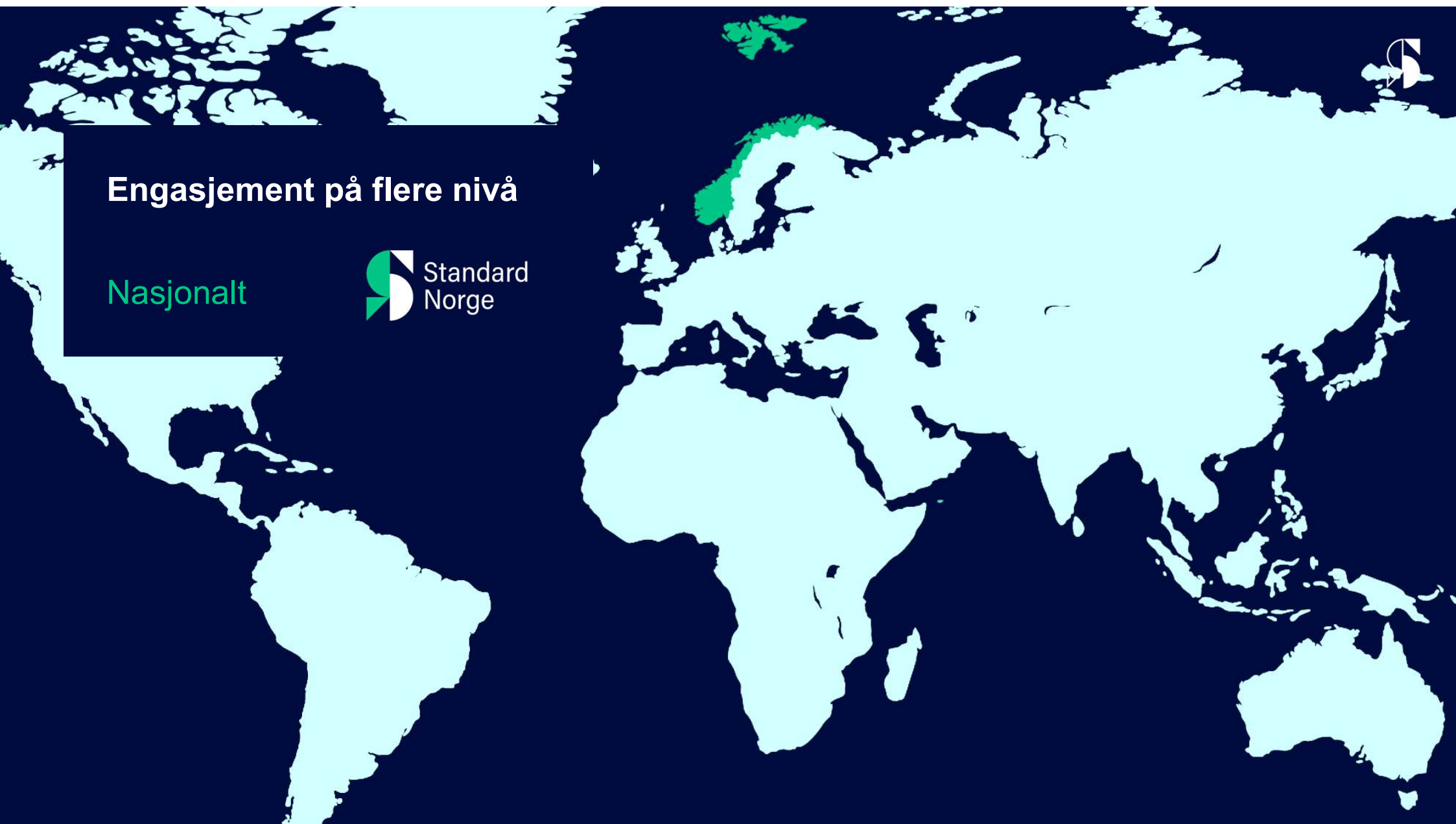
Standardprodukter i Standard Norge

Produkt	Tid	Høring	Konsensus
Norsk Spesifikasjon (NSPEK)	~6 mnd	✗ Ingen	✗ Ingen
Teknisk Spesifikasjon (TS)	~18 mnd	Begrenset	✗ Ingen
Norsk Standard (NS)	~24 mnd	✓ 8 ukers høring	✓ Krav om konsensus

Engasjement på flere nivå

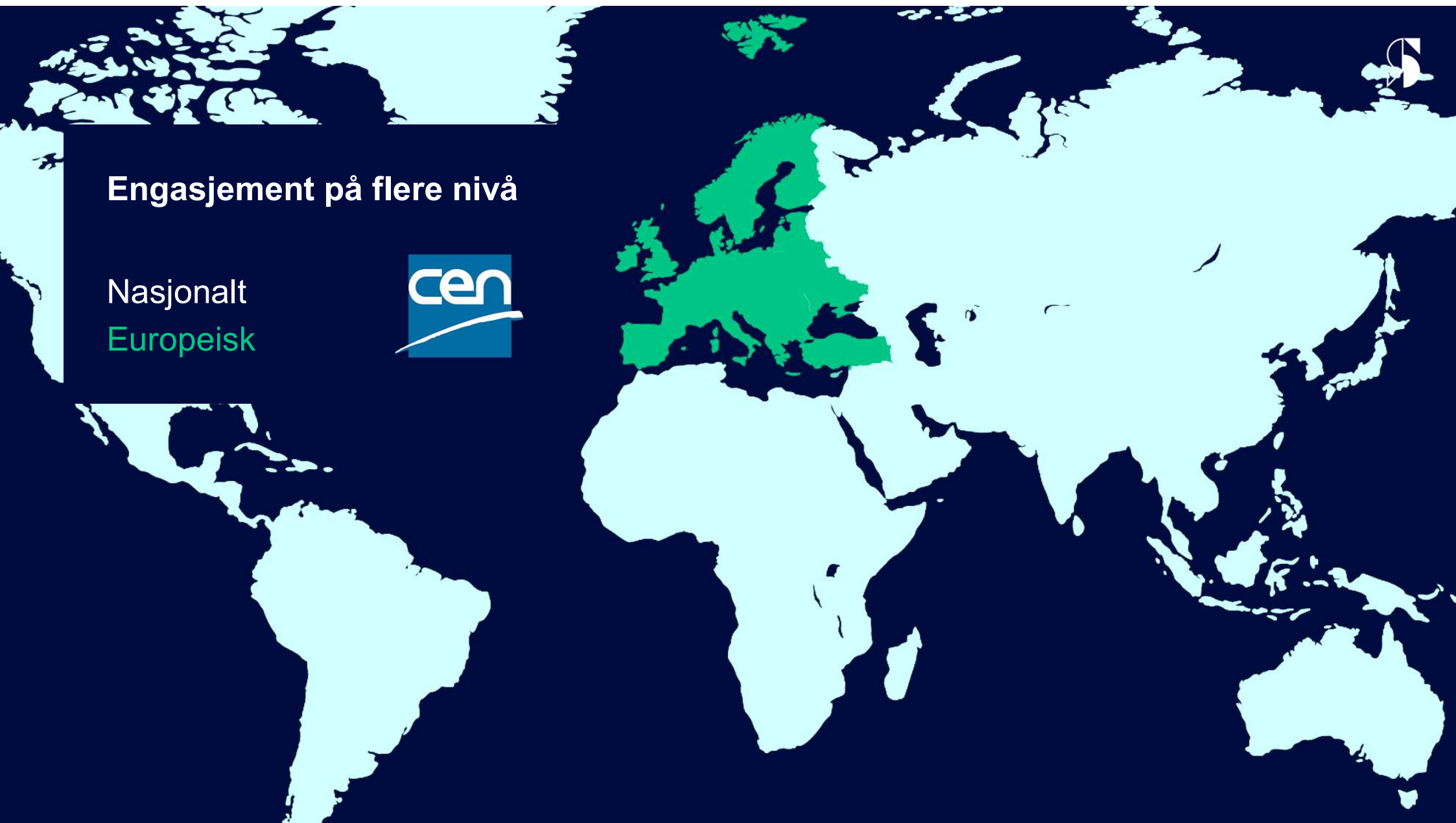
Nasjonalt

Engasjement på flere nivå

Nasjonalt
Europeisk

Engasjement på flere nivå

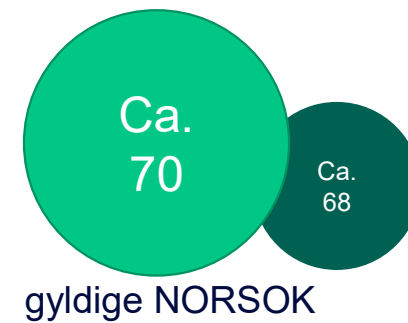
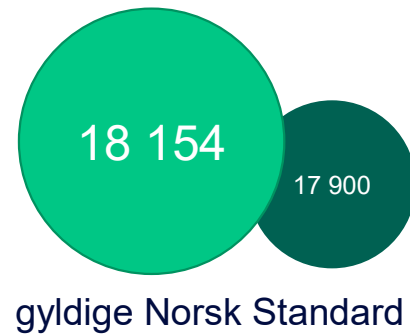
Nasjonalt

Europeisk

Internasjonalt

Standarder per utgangen av 2024

EU-regelverket som rammeverk for ombruk

EUs satsing på sirkulær omstilling

EU har definert bygg som prioritert sektor for sirkulær omstilling – med krav om ombruk og ressurseffektivisering.

Nye byggproduktregler (CPR)

Produkter skal være holdbare, reparerbare og resirkulerbare. Direkte bidrag til ombrukspotensial i hele verdikjeden.

Digital Product Passport (DPP)

Sporbar info om materialer, komponenter og levetid. Fundamentalt for ombrukstransparens og tillit.

Standardisering som verktøy for ombruk – hvordan?

Hva gjør standarder?

- ✓ Harmoniserer terminologi, kvalitetskrav og testmetoder
- ✓ Reduserer risiko og usikkerhet ved ombruk
- ✓ Legger til rette for interoperabilitet og innovasjon

Eksempel fra praksis på europeisk nivå

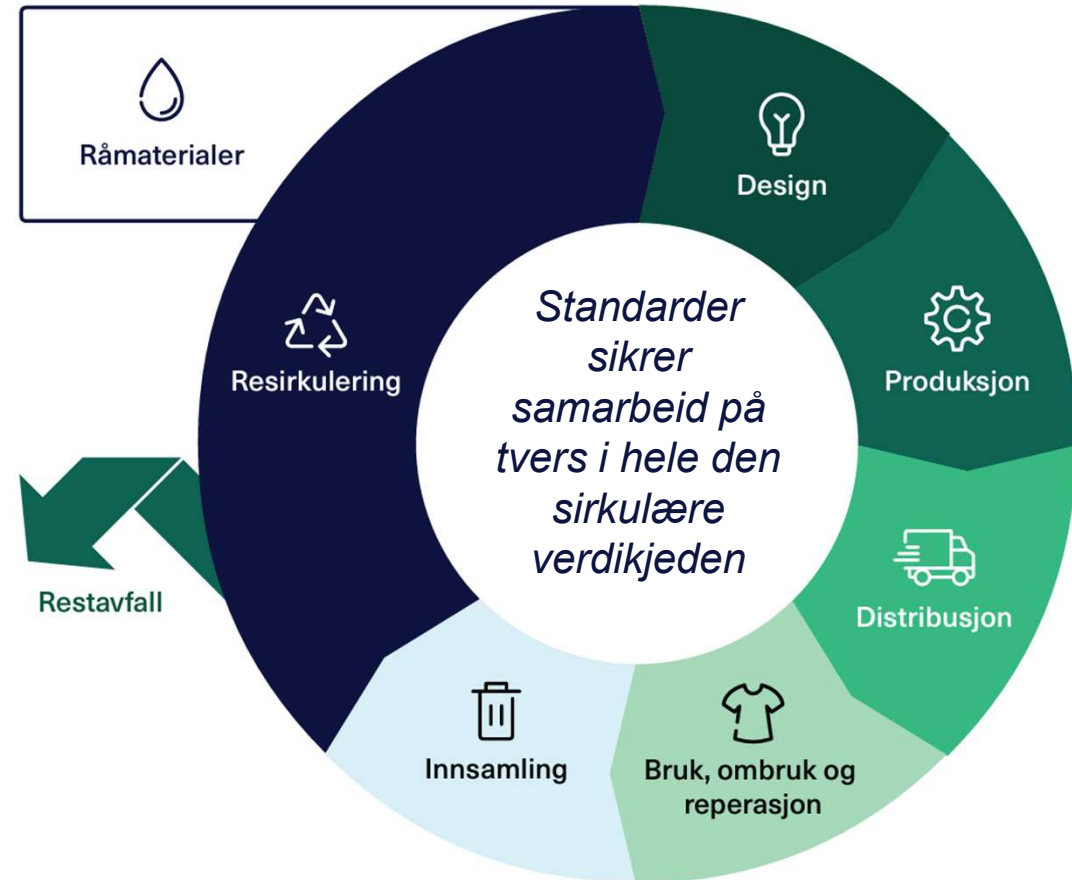
SN-CEN/TS 1090-201:2024

Den første europeiske tekniske spesifikasjonen for ombruk av bærende stålkonstruksjoner.

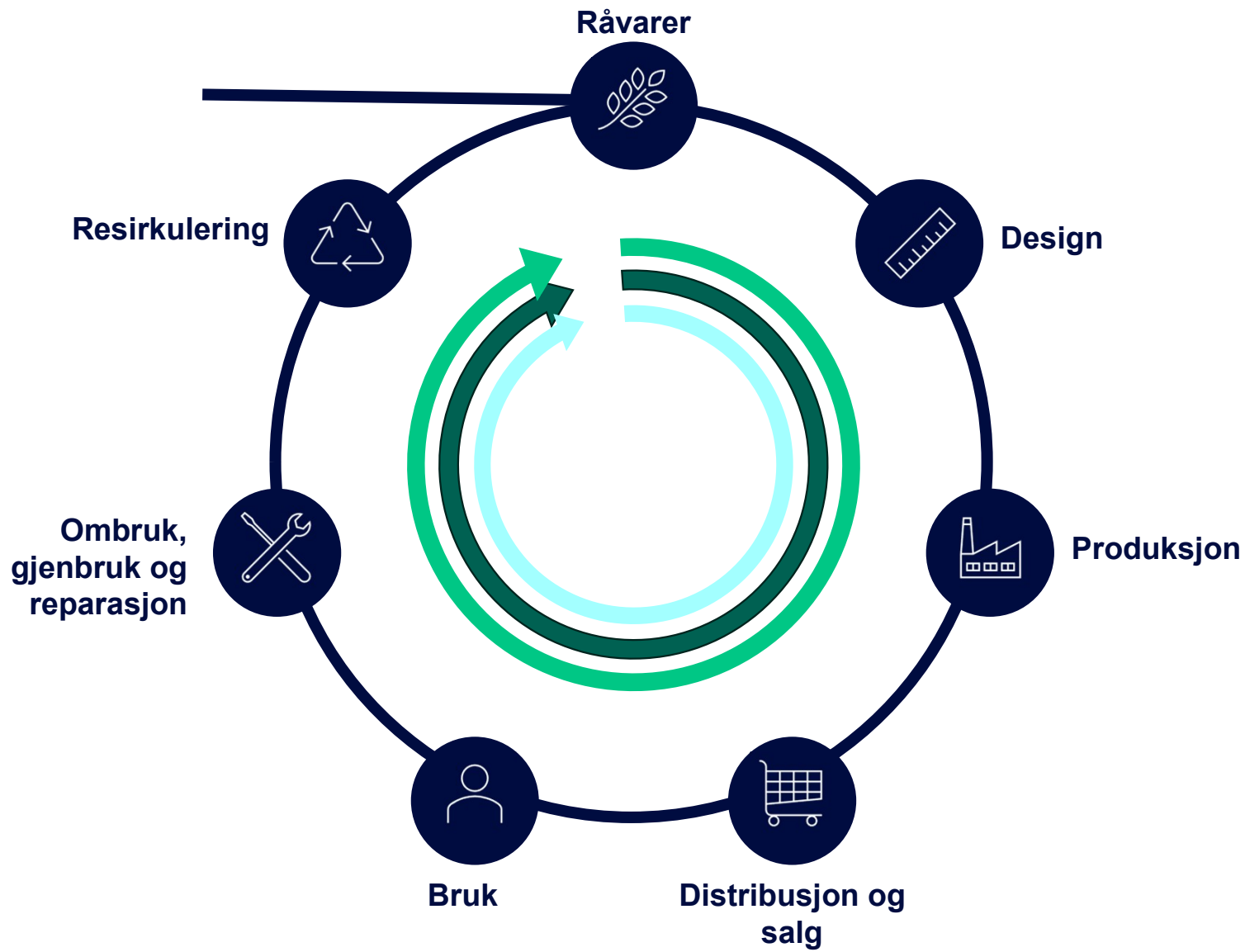
Gir prinsipper og krav for sikker gjenbruk av stålelementer – viktig for nedstrøms ombruksprosesser.

ISO 59000-serien Standarder for sirkulær økonomi

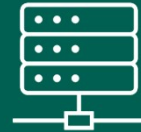
- Tre første ISO-standardene for sirkulær økonomi lansert **juni 2024**:
 - Definerer viktige begreper
 - Beskriver prinsipper for måling
- Norsk næringsliv, forskere og organisasjoner har deltatt i samarbeid med **400 eksperter fra 81 land**

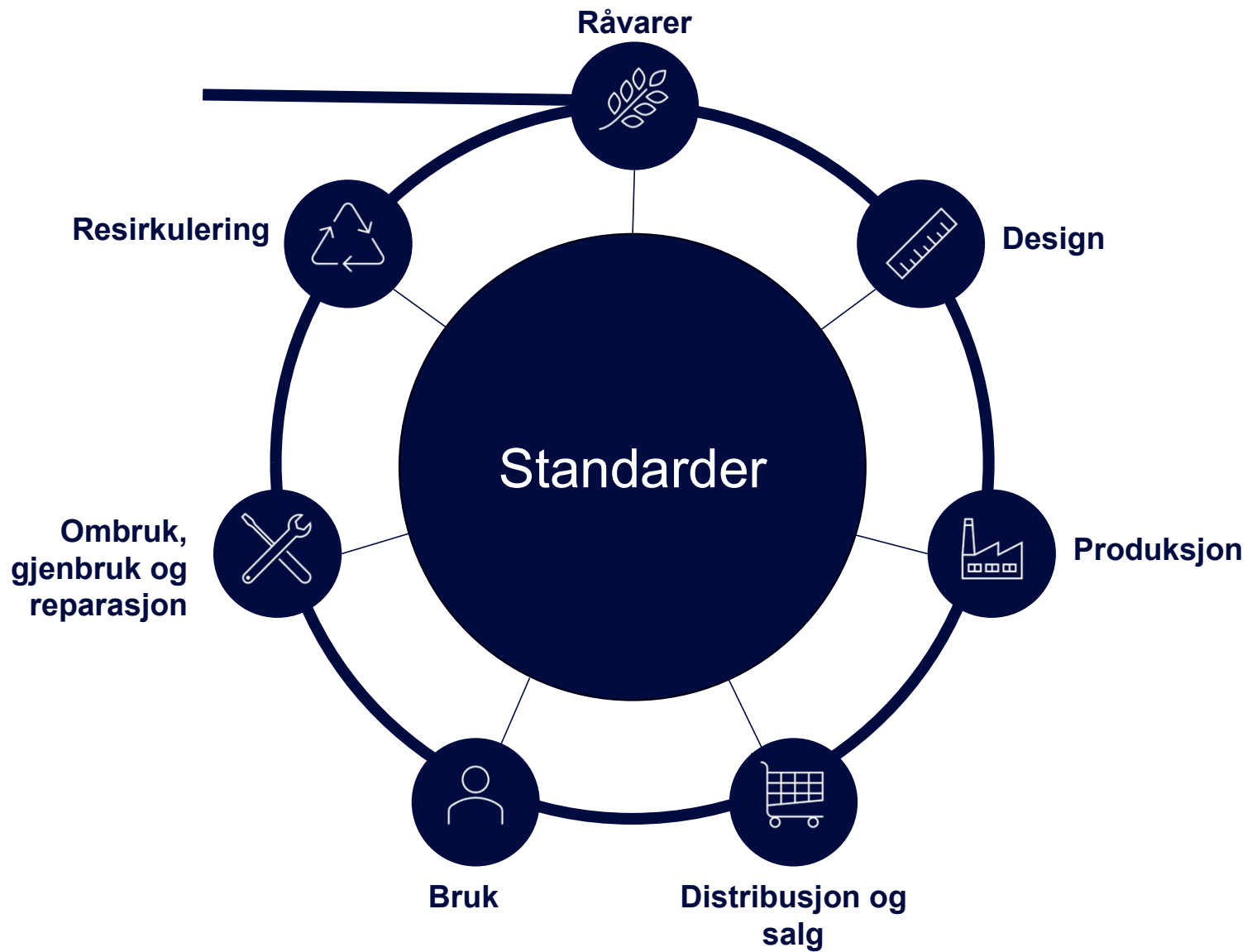
Produkt- og
materialflyt

Data- og
informasjonsflyt

Samarbeid
mellom aktører

Produkt- og
materialflyt

Data- og
informasjonsflyt

Samarbeid
mellom aktører

Nasjonale krav til ombruk

REGELKRAV

TEK 17

§ 9-2 (2): Produkter skal velges for ombruk og materialgjenvinning. Byggverk skal prosjekteres og bygges tiltakslagt for senere demontering.

§ 9-7 (5): Krav til ombrukskartlegging som skal dokumentere identifiserte materialer og bygningsfraksjoner egnet for ombruk.

SAK 10

§ 12-2 bokstav e): Krav om avfallsplan, miljøkartlegging, rapport fra ombrukskartleggingen og sluttrapport for avfallshåndtering.

HVA BETYR DETTE?

Tidlig i prosjekteringen

Regelverket skaper sterke incentiver for å tenke ombruk allerede fra dag én.

Dokumentasjonskrav

Standarder kan gi måleparametere og verktøy for å oppfylle kravene.

Markedspåvirkning

Norsk regelverk + EUs regelverk= dobbelt press mot sirkulær praksis.

Kravene gjelder allerede – spørsmålet er hvordan vi sikrer at det blir utviklet verktøy til å etterleve dem.

Oppsummering – veien videre

1

EU gir rammen

EU-regelverk og DPP gir strukturen for transparens og ombrukspotensial langs hele verdikjeden.

2

Norsk regelverk forsterker

Norske krav stiller konkrete forventninger til prosjektering med ombruk og demonterbarhet.

3

Standarder er et viktig verktøy

Standarder operasjonaliserer kravene og gjør dem praktisk gjennomførbare for alle aktører.

Veien videre

Utrekning av behov om utvikling av nye ombruksstandarder i samarbeid mellom bransje, myndigheter og standardiseringsorgan
Utvikling av DPP for byggevarer og senere implementering i byggsektoren som nøkkelmotor for ombruk fremover